

Standardowy Eurobarometr 90

Raport krajowy

Opinia publiczna w Unii Europejskiej

Polska

Jesień 2018

Badanie zamówione i koordynowane przez Komisję Europejską, Dyрекcję Raport opracowany dla Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

Niniejszy dokument nie prezentuje punktu widzenia Komisji Europejskiej. Interpretacje i opinie przedstawione w raporcie są wyłącznie opiniami autora.

Standardowy Eurobarometr 90

Raport krajowy

OPINIA PUBLICZNA W UNII EUROPEJSKIEJ

POLSKA

<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion>

Badanie zamówione i koordynowane przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Komunikacji Społecznej

Raport opracowany dla Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	2
GŁÓWNE WNIOSKI	2
I. POLACY O UNII EUROPEJSKIEJ NA PÓŁ ROKU PRZED WYBORAMI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
1 Postrzeganie Unii Europejskiej	3
2 Poziom zaufania do Parlamentu Europejskiego	4
3 Wiedza o Parlamencie Europejskim	5
II. POLACY O SYTUACJI W KRAJU	6
1 Ocena sytuacji w Polsce	6
2 Zaufanie do wybranych instytucji i postrzeganie polskiej demokracji	7
3 Największe wyzwania stojące obecnie przed Polską	9
III. OPINIA POLAKÓW O ŚRODKACH MASOWEGO PRZEKAZU	10
1 Ocena wiarygodności środków masowego przekazu	10
2 Opinia na temat zjawiska dezinformacji w mediach i serwisach społecznościowych	11

WPROWADZENIE

W dniach 9-20 listopada 2018 roku Kantar Public Polska zrealizował na zlecenie Komisji Europejskiej badanie Standardowy Eurobarometr na reprezentatywnej próbie 1025 osób w wieku 15 i więcej lat, techniką wywiadów bezpośrednich w domach respondentów. Standardowy Eurobarometr jest badaniem cyklicznym, realizowanym raz na pół roku we wszystkich państwach Unii Europejskiej oraz w krajach kandydujących: Turcji, byłej Jugosłowiańskiej Republice Macedonii, Czarnogórze, Serbii i Albanii. Jego wyniki publikowane są w postaci ogólnodostępnych raportów.

GŁÓWNE WNIOSKI

Polacy pozytywnie postrzegają Unię Europejską, ufają Parlamentowi Europejskiemu i wiedzą na jakich zasadach wybierani są posłowie

- Ponad połowa badanych postrzega Unię Europejską pozytywnie i ufa unijnemu parlamentowi. Na pół roku przed kolejnymi wyborami do Parlamentu Europejskiego zdecydowana większość Polaków (70%) wie na jakich zasadach wybierani są europejscy posłowie, podczas gdy taką wiedzę wykazuje 59% ogółu Europejczyków. Poziom zaufania do unijnych instytucji oraz pozytywnego nastawienia do Unii Europejskiej są w Polsce wyższe od europejskiej średniej.

Rośnie zadowolenie z funkcjonowania demokracji i biegu spraw w Polsce. Nie zmieniają się jednak kwestie, które Polaków niepokoją – wzrost cen i kosztów utrzymania oraz służba zdrowia

- 54% Polaków jest zadowolonych z biegu spraw w Polsce. Oceniamy kierunek biegu spraw w naszym kraju zdecydowanie lepiej niż średnio Europejczycy (35% pozytywnych ocen). W ciągu roku zadowolenie z funkcjonowania w Polsce demokracji wzrosło o 3 punkty procentowe. Od 2015 roku także nieznacznie wzrasta zaufanie do polskiego rządu, któremu ufa dziś co trzeci Polak. Niewiele zmieniło się w kwestiach, które od dłuższego czasu najbardziej niepokoją Polaków, szczególnie w przypadku wzrostu cen/inflacji i kosztów utrzymania. Pogłębia się przekonanie, że to obecnie jeden z największych w Polsce problemów. Tak samo jak w listopadzie 2017 roku, obecnie 58% Polaków nie ufa wymiarowi sprawiedliwości, co jest najwyższym wynikiem w ciągu ostatnich pięciu lat.

Media są postrzegane jako coraz mniej wiarygodne, a istnienie fake newsów stanowi zdaniem Polaków duży problem w naszym kraju

- 73% Polaków jest zdania, że dezinformacja jest zagrożeniem dla demokracji. Z roku na rok rośnie poczucie, że nie należy ufać informacjom o sprawach politycznych pochodzącym z serwisów społecznościowych. Ponadto, ponad połowa Polaków sądzi, że polskie media publiczne nie są wolne od politycznych nacisków, a wiarygodność przedstawianych w polskich mediach informacji Polacy oceniają gorzej od ogółu Europejczyków.

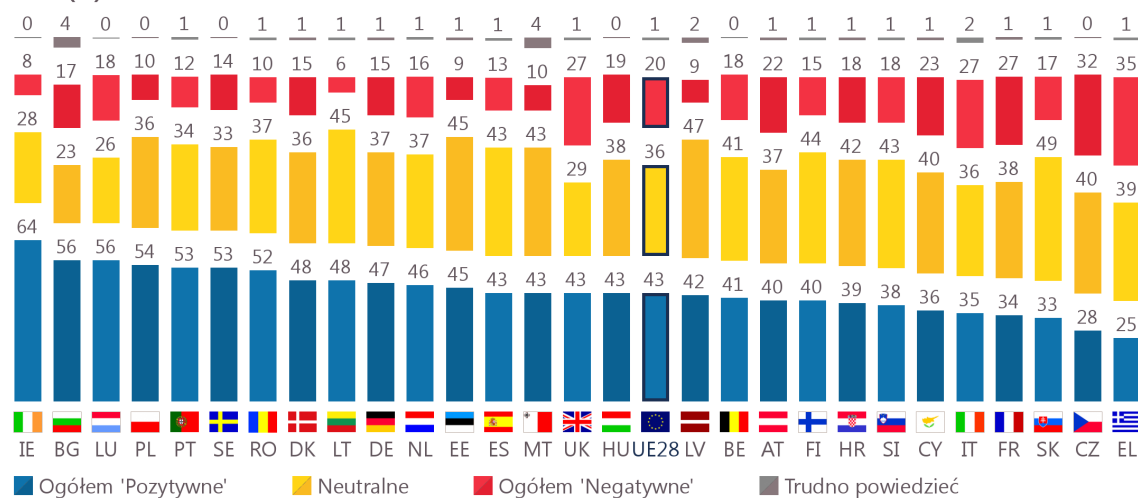
I. POLACY O UNII EUROPEJSKIEJ NA PÓŁ ROKU PRZED WYBORAMI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

1 Postrzeganie Unii Europejskiej

Polacy to jeden z czterech najbardziej entuzjastycznie nastawionych do UE narodów – zaraz po Irlandczykach, Bułgarach i mieszkańcach Luksemburga. Najmniej pozytywnie Unię Europejską oceniają natomiast Grecy oraz Czesi. Wśród ogółu Europejczyków, Unia Europejska wywołuje pozytywne skojarzenia u 43% badanych, co jest najwyższym wynikiem w ciągu ostatnich pięciu lat.

Na przestrzeni 10 lat stosunek Polaków do Unii Europejskiej jest niezmiennie pozytywny (obecnie, identycznie jak w 2008 roku, 54% Polaków ocenia Unię Europejską pozytywnie), a w porównaniu do ubiegłego roku odsetek pozytywnych skojarzeń wzrósł o 4 punkty procentowe (z 50% do 54% obecnie). Najbardziej pozytywnie o Unii Europejskiej Polacy wyrażali się w 2007 (64%) oraz 2014 roku (61%). Najmniej pozytywnych ocen odnotowano w 2011 (42%) oraz jesienią 2013 roku (45%), czyli w okresie poprzedzającym wybory (wybory do PE odbyły się w maju 2014 roku).

D78 Ogólnie rzecz biorąc, czy Unia Europejska wywołuje w Panu(i) bardzo pozytywne, raczej pozytywne, neutralne, raczej negatywne, czy też bardzo negatywne skojarzenia?

Wykres 1 D78 Ogólnie rzecz biorąc, czy Unia Europejska wywołuje w Panu(i) bardzo pozytywne, raczej pozytywne, neutralne, raczej negatywne, czy też bardzo negatywne skojarzenia? (dla Polski N=886)

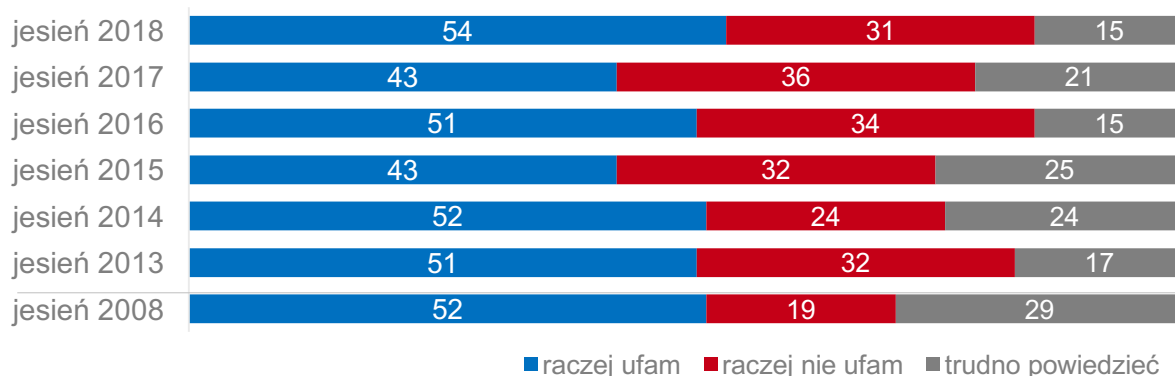
2 Poziom zaufania do Parlamentu Europejskiego

Spośród instytucji unijnych Polacy najbardziej ufają Parlamentowi Europejskiemu. W porównaniu do ogółu Europejczyków (średnia dla wszystkich krajów członkowskich), Polacy darzą Parlament Europejski nieco większym zaufaniem (54% wobec 48%). Poziom zaufania do PE wzrósł o 11 punktów procentowych od listopada 2017 roku i jest najwyższy wśród osób w wieku 35-44 lat (63%) oraz respondentów z wyższym wykształceniem (65%).

Na tle krajów, które wstąpiły do Unii Europejskiej w 2004 roku, Polska nie wyróżnia się w znaczący sposób. Podobny poziom zaufania prezentują Litwini (57% – najwyższy wskaźnik wśród tej grupy państw), Węgrzy – 56% oraz Maltańczyki (55%). Najmniej spośród krajów z rozszerzenia w 2004 roku Parlamentowi Europejskiemu ufają Czesi i Słowacy (po 38%). Natomiast spośród wszystkich krajów należących do Unii Europejskiej najmniejszy poziom zaufania do PE charakteryzuje Brytyjczyków (33%), Greków (37%) oraz Hiszpanów (37%), z kolei najbardziej tej instytucji ufają Szwedzi (69%), Belgowie (64%), Finowie (63%) oraz Holendrzy (63%).

Zaufanie do Parlamentu Europejskiego utrzymuje się na podobnym poziomie, jeśli porównuje się badania z jesieni poprzedzających wybory do PE (2008, 2013 i 2018). Przed wyborami w 2014 roku zaufanie do tej instytucji było wśród Polaków niższe o 3 punkty procentowe niż obecnie (51%), a pięć lat wcześniej, jesienią 2008 roku, wynosiło 52%.

QA13.1 ZAUFIANIE DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO (%)

Wykres 2 QA13.1 Proszę powiedzieć, czy raczej Pan(i) ufa, czy raczej nie ufa Pan(i) następującym europejskim instytucjom: Parlament Europejski (dla Polski N=1025)

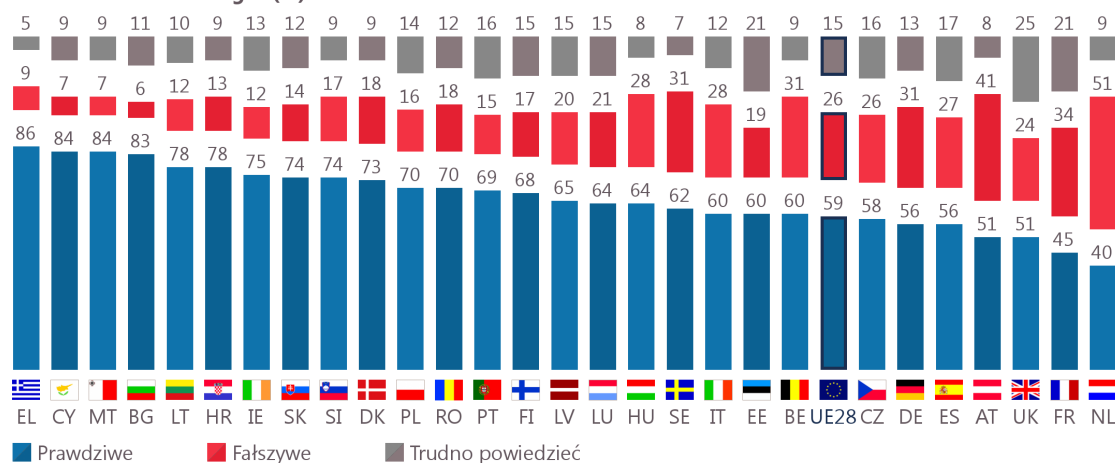
3 Wiedza o Parlamencie Europejskim

Większość Polaków (70%) wie, że posłowie do Parlamentu Europejskiego są wybierani bezpośrednio przez obywateli każdego państwa członkowskiego – szczególnie osoby w wieku 35-44 lat (77%) oraz lepiej wykształcone (77%) bądź wciąż się uczące (82%). Na przestrzeni lat niewiele się zmienia – w ciągu ostatnich 5 lat poziom wiedzy na temat wyboru posłów do PE utrzymuje się od 67% do 73%.

Na tle ogółu Europejczyków Polacy wypadają dobrze – średnio w całej UE wiedzę na temat wybierania posłów do PE posiada 59% badanych. Co ciekawe, mieszkańcy państw założycielskich nie wyróżniają się dużą wiedzą na ten temat, szczególnie Holendrzy (40%) i Francuzi (45%), a najbardziej świadomi w tej kwestii są mieszkańcy Luksemburga – 64%. Ze wszystkich państw członkowskich, największą wiedzę o sposobie wyboru posłów do PE posiadają Grecy (86%), Cypryjczycy (84%), Maltańczycy (84%) oraz Bułgarzy (83%).

QA14.2 O każdym z następujących stwierdzeń dotyczących UE proszę powiedzieć, czy Pana(i) zdaniem jest ono prawdziwe czy fałszywe.

Posłowie do Parlamentu Europejskiego są wybierani bezpośrednio przez obywateli każdego państwa członkowskiego. (%)

Wykres 3 QA14.2 O każdym z następujących stwierdzeń dotyczących UE proszę powiedzieć, czy Pana(i) zdaniem jest ono prawdziwe czy fałszywe. Posłowie do Parlamentu Europejskiego są wybierani bezpośrednio przez obywateli każdego państwa członkowskiego (dla Polski N=1025)

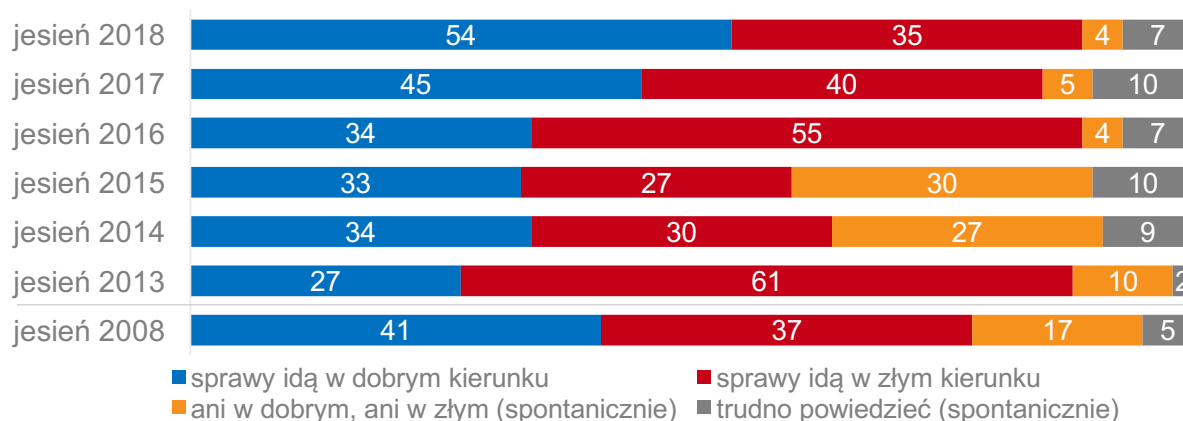
II. POLACY O SYTUACJI W KRAJU

1 Ocena sytuacji w Polsce

Od pięciu lat pozytywna ocena biegu spraw w Polsce systematycznie wzrasta (wzrost o 27 punktów procentowych w porównaniu do jesieni 2013 roku). Szczególnie pozytywnie kierunek biegu spraw w Polsce oceniają najmłodszy Polacy (72%) – 15-24 lata.

Analizując średnie wyniki dla całej Europy można zaobserwować podobny trend – wzrasta poczucie, że sprawy krajowe idą w dobrym kierunku. W 2014 i 2015 średnia dla UE pozytywnych ocen biegu spraw w swoim kraju wyniosła 26%, w 2016 roku 29%, a w 2017 i 2018 roku 35%. Najlepiej bieg spraw w swoim kraju oceniają Irlandczycy (70%), a najgorzej Grecy (13%).

D73a.1 OCENA BIEGU SPRAW W POLSCE (%)

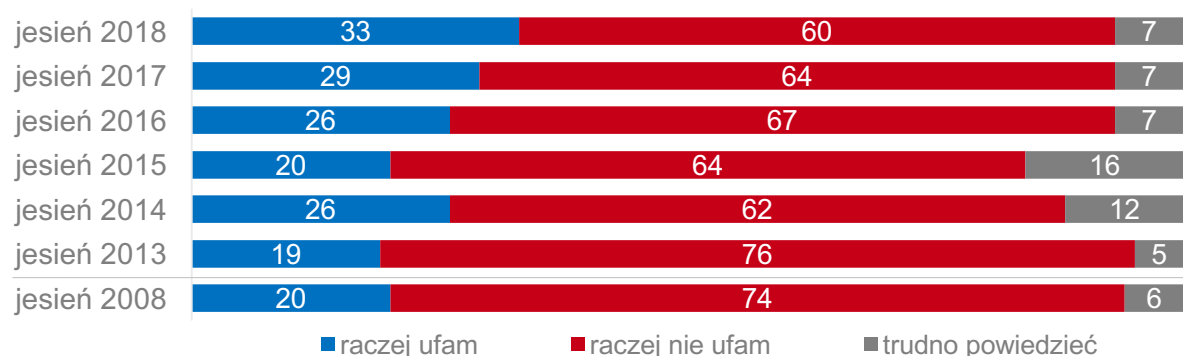

Wykres 4 D73a.1 Ogólnie rzecz biorąc, czy obecnie Pana(i) zdaniem sprawy idą w dobrym czy w złym kierunku w Polsce? (N=886)

2 Zaufanie do wybranych instytucji i postrzeganie polskiej demokracji

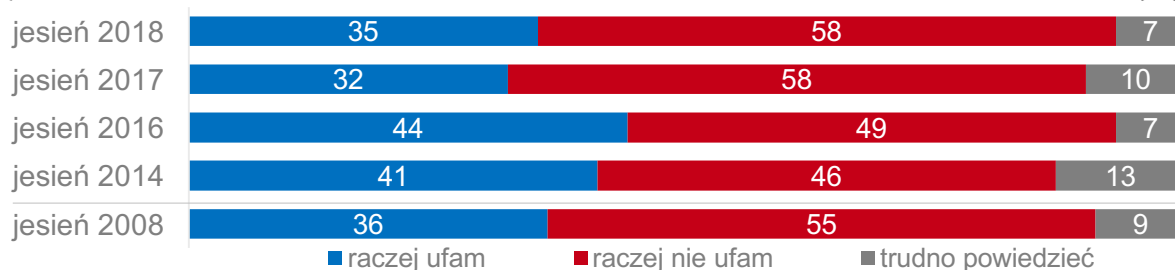
Polski rząd cieszy się zaufaniem co trzeciego Polaka. Zaufanie do polskiego rządu systematycznie rośnie – od 2015 roku wzrost to 13 punktów procentowych. Jednocześnie nadal zdecydowana większość respondentów (60%) deklaruje brak zaufania do polskiego rządu. Większe zaufanie do polskiego rządu mają osoby starsze, powyżej 55 roku życia (42%) oraz o wykształceniu podstawowym (40%). Polacy ufają swojemu rządowi podobnie jak ogół Europejczyków – 35%. Największe zaufanie do swojego rządu mają Holendrzy (63%) oraz Maltańczycy (63%). Zaś najmniejsze – Grecy (14%), Hiszpanie (19%) oraz Chorwaci (19%).

QA8.12 ZAUFANIE DO POLSKIEGO RZĄDU (%)

W ciągu roku o 3 punkty procentowe wzrósł odsetek Polaków deklarujących zaufanie do wymiaru sprawiedliwości. Mimo to, wciąż Polacy dość znacząco odbiegają od europejskiej średniej (35% w porównaniu do 51%). Brak zaufania do polskiego systemu prawnego deklaruje 58% respondentów z Polski, w porównaniu do 45% ogółu Europejczyków. Poziom braku zaufania w Polsce był taki sam jesienią 2017 roku. W Polsce większym zaufaniem wymiar sprawiedliwości darzą osoby lepiej wykształcone lub wciąż się uczące (37%), osoby najmłodsze 15-24 lata (37%) i te po 75 roku życia (39%). Najmniejsze zaufanie do swojego wymiaru sprawiedliwości mają Bułgarzy (19%), zaś największe Duńczycy (87%).

QA8.7 ZAUFANIE DO WYMIARU SPRAWIEDLIWOŚCI/POLSKIEGO SYSTEMU PRAWNEGO (%)

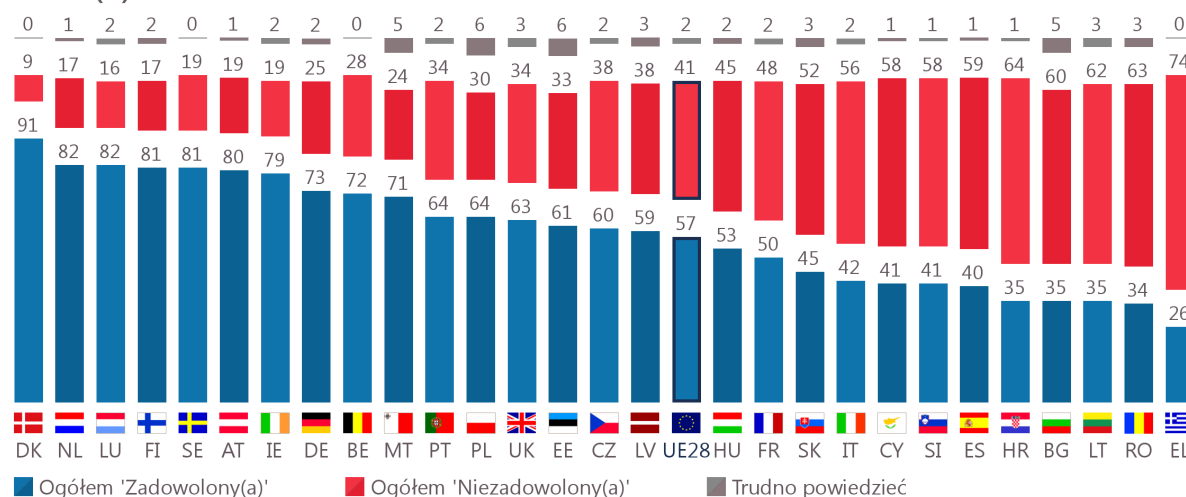

Wykres 5 QA8 Chciał(a)bym zadać Panu(i) pytanie o to, na ile ufa Pan(i) niektórym mediom i instytucjom. Jeżeli chodzi o następujące media i instytucje, proszę powiedzieć, czy raczej im Pan(i) ufa czy raczej im nie ufa. Polski Rząd; Wymiar sprawiedliwości, polski system prawny

Zadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce wzrosło o 3 punkty procentowe w porównaniu do ubiegłego roku (jesień 2017) oraz o 9 punktów procentowych w stosunku do wyników sprzed 5 lat (jesień 2013), z 55% do 64% obecnie. Podobny poziom zadowolenia jak obecnie obserwowaliśmy w 2015 roku – 62%. Największe zadowolenie ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce obserwuje się wśród najmłodszych badanych (15-24 lata – 75%) oraz najstarszych (powyżej 75 roku życia – 71%).

Na tle Europy, a także krajów z Grupy Wyszehradzkiej, Polska wypada korzystnie – sposób funkcjonowania demokracji jest oceniany lepiej (średnia dla Europy to 57%). Polsce daleko jednak do wyniku Danii, gdzie jest on oceniany zdecydowanie najlepiej – pozytywnie przez 91% badanych. W najmniejszym stopniu zadowoleni ze sposobu funkcjonowania demokracji w swoim kraju są Grecy (26%).

QA16a Ogólnie rzecz biorąc, czy jest Pan(i) bardzo zadowolony(a), raczej zadowolony(a), raczej niezadowolony(a) czy w ogóle niezadowolony(a) ze sposobu funkcjonowania demokracji w Polsce?
(%)

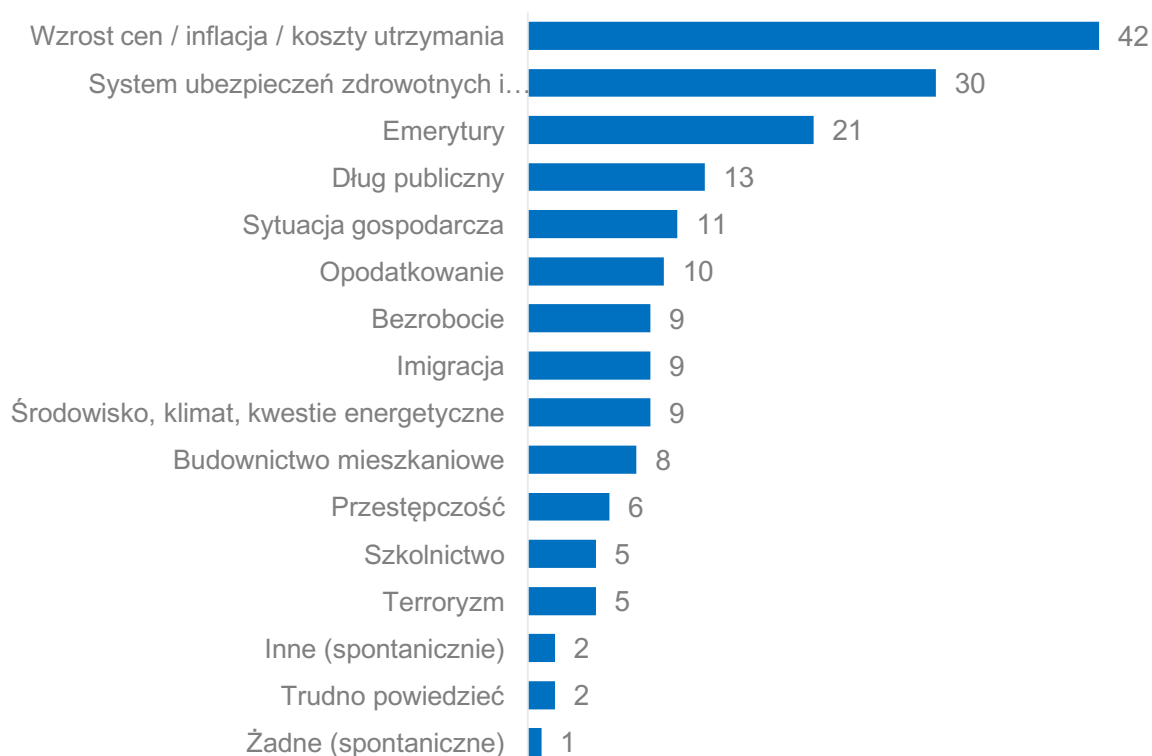

Wykres 6 QA16a Ogólnie rzecz biorąc, czy jest Pan(i) bardzo zadowolony(a), raczej zadowolony(a), raczej niezadowolony(a) czy w ogóle niezadowolony(a) ze sposobu funkcjonowania demokracji w Pana(i) kraju.

3 Największe wyzwania stojące obecnie przed Polską

Opinie Polaków na temat dwóch najważniejszych problemów, przed którymi obecnie stoi Polska, nie zmieniły się w przeciągu ostatniego roku. Nadal za dwa największe wyzwania Polacy postrzegają wzrost cen/inflację i koszty utrzymania (w porównaniu do jesieni 2017 wzrost z 37% do 42%) oraz system ubezpieczeń zdrowotnych i społecznych (spadek z 34% do 30%). Słowacy, Bułgarzy i Estończycy również postrzegają te dwa problemy jako najważniejsze w ich krajach. Wzrost cen/inflacja i koszty utrzymania jako realny problem nabiera dla Polaków z roku na rok coraz większego znaczenia – wzrost o 23 punkty procentowe od 2014 roku. Najbardziej natomiast zmieniły się opinie Polaków dotyczące bezrobocia – w 2014 roku za największy problem postrzegano je 54% badanych, a obecnie 9%.

QA3a DWA NAJWAŻNIEJSZE PROBLEMY, WOBEC KTÓRYCH STOI TERAZ POLSKA (%)

Wykres 7 QA3a Jakie są Pana(i) zdaniem dwa najważniejsze problemy, wobec których stoi teraz Polska? N=1025

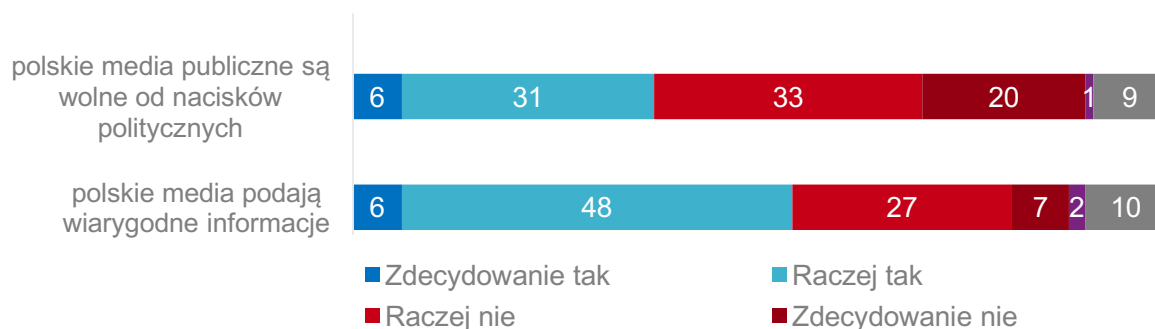
III. OPINIA POLAKÓW O ŚRODKACH MASOWEGO PRZEKAZU

1 Ocena wiarygodności środków masowego przekazu

Ponad połowa Europejczyków (52%) jest zdania, że media publiczne w ich krajach nie są wolne od politycznych nacisków. W Polsce tę opinię wyraziło 53% respondentów. Częściej sądzą tak mężczyźni (60% w porównaniu do 46% kobiet), osoby między 25 a 54 rokiem życia (55-57%) oraz osoby lepiej wykształcone (60%). Podobnie postrzegają swoje publiczne media Czesi (54% jest zdania, że czeskie media publiczne nie są wolne od politycznych nacisków), Litwini (56%) oraz Węgrzy (57%). Najrzadziej takie poczucie towarzyszy Irlandczykom (33%) oraz Finom (33%). Z kolei najbardziej o wpływie nacisków politycznych na krajowe publiczne media przekonani są Grecy – 85% jest zdania, że greckie media publiczne nie są wolne od politycznych nacisków.

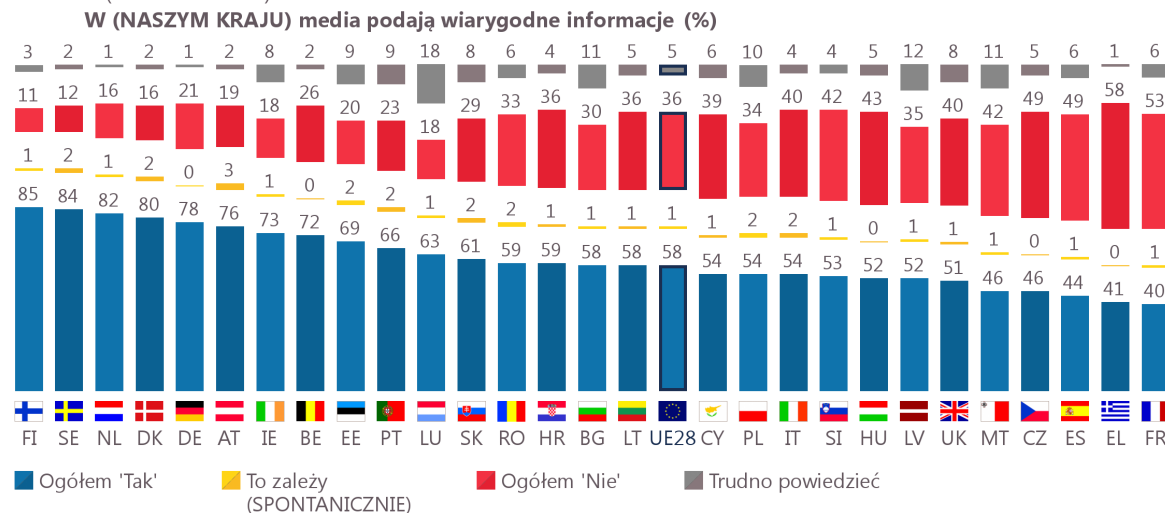
Ponad połowa Polaków (54%) uważa media w Polsce za wiarygodne. Jest to nieznacznie słabszy wynik niż średnia europejska – 58% Europejczyków ocenia, że media w ich kraju podają wiarygodne informacje. Najczęściej o wiarygodności krajowych mediów przekonani są Finowie (85%), a najrzadziej Francuzi (40%).

QE9 OPINIE O POLSKICH MEDIACH (%)

Wykres 8 QE9 Odnośnie każdego z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jakim stopniu odzwierciedla ono sytuację polskich mediów (N=1025)

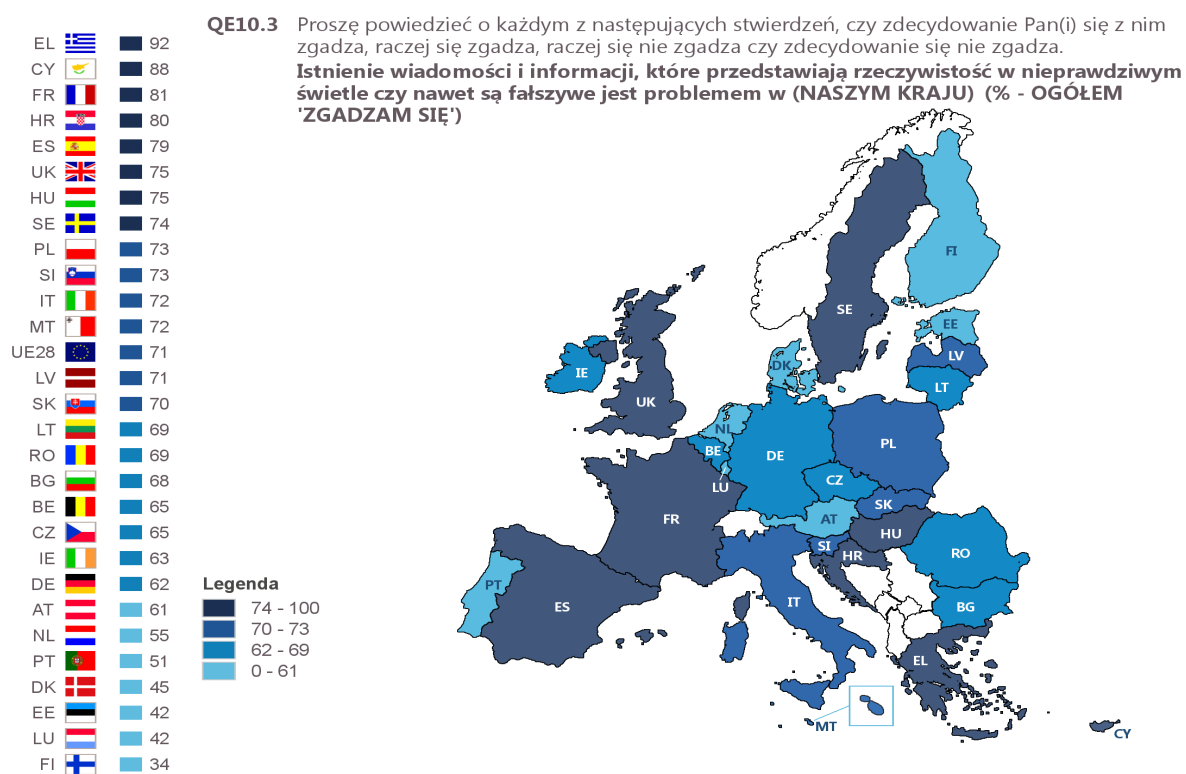
QE9.1 Odnośnie każdego z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jakim stopniu odzwierciedla ono sytuację mediów w (NASZYM KRAJU)

Wykres 9 QE9.1 Odnośnie każdego z poniższych stwierdzeń proszę powiedzieć, w jakim stopniu odzwierciedla ono sytuację mediów

2 Opinia na temat zjawiska dezinformacji w mediach i serwisach społecznościowych

Fałszywe informacje i wiadomości oraz takie, które przedstawiają rzeczywistość w sposób nieprawdziwy określane są mianem fake newsów. 71% Europejczyków wyraża przekonanie, że nieprawdziwe informacje są w ich państwach problemem. Podobnie sytuacja rysuje się w Polsce, gdzie 73% respondentów wybrało tę samą odpowiedź. Jedynie w czterech państwach Unii Europejskiej – w Finlandii, Luksemburgu, Estonii i Danii – dezinformację za problem uznała mniejszość badanych.

Wykres 10 QE10.3 Proszę powiedzieć o każdym z następujących stwierdzeń, czy zdecydowanie Pan(i) się z nim zgadza, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy zdecydowanie się nie zgadza. Istnienie wiadomości i informacji, które przedstawiają rzeczywistość w nieprawdziwym świetle czy nawet są fałszywe jest problemem w (NASZYM KRAJU)

Taki sam odsetek Polaków – 73% – uważa ponadto, że istnienie fake newsów jest zagrożeniem dla demokracji. Przekonanych jest o tym 82% osób o wyższym wykształceniu. Odsetek takich samych opinii wśród ogółu Europejczyków jest w tej kwestii nawet wyższy – średnia dla Europy to 76%. W największym stopniu uważają tak Grecy (93%) oraz mieszkańcy Cypru (90%), a w najmniejszym stopniu Portugalczycy (64%). Osoby wieku 35-44 lata oraz 25-34 lata częściej od ogółu Polaków uważają, że nie można ufać informacjom o sprawach politycznych pochodzącym z serwisów społecznościowych (odpowiednio: 62%, 59% i 48%).

Im wyższe wykształcenie tym większe przekonanie o tym, że takie informacje nie są godne zaufania. Wśród Europejczyków przekonanie to jest o sześć punktów procentowych wyższe niż w Polsce i wynosi 54%. W największym stopniu informacje na serwisach społecznościowych kwestionują Szwedzi (77%), zaś w najmniejszym Bułgarzy (33%). W przeciągu ostatnich 5 lat, poczucie, że nie należy ufać informacjom politycznym, które pochodzą z serwisów społecznościowych stale rośnie. Przed wyborami do PE w 2014 roku uważało tak 38% Polaków oraz 44% Europejczyków. To o 10 punktów procentowych mniej niż obecnie.

Wykres 11 QE11.2 Niezależnie od tego, czy uczestniczy Pan(i) w serwisach społecznościowych w Internecie, czy też nie (strony społecznościowe, strony, na których można zamieszczać filmy oraz blogi), proszę mi powiedzieć, czy zgadza się Pan(i) zdecydowanie, raczej się zgadza, raczej się nie zgadza czy zdecydowanie się nie zgadza z każdym z poniższych stwierdzeń.